

**TOVÁBB FOLYTATÓDHAT A HARC
MAGYARORSZÁG MENEKÜLTÜGYI
SZABÁLYOZÁSA ELLEN**

Migrációkutató Intézet

Gyorselemzések

2020/13

2020.05.15.

Gyorselemzések 2020/13

TOVÁBB FOLYTATÓDHAT A HARC MAGYARORSZÁG MENEKÜLTÜGYI SZABÁLYOZÁSA ELLEN

A Migrációkutató Intézet legújabb gyorselemzésében az Európai Unió Bírósága (EUB) által 2020. május 14-én kihirdetett, a magyarországi menekültügyi rendszert alapjaiban érintő ítélet lehetséges következményeit tekinti át. A Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság korábban előzetes döntéshozatali kérelemmel fordult a luxembourgi testülethez egy afgán állampolgárságú házaspár, illetve egy iráni állampolgárságú apa és kiskorú gyermeke egyesített perében. A röszkei tranzitónáig több biztonságos harmadik országon áthaladó személyek ügyében született döntés lényegében használhatatlanná teszi az „első menedékjog országának” elvét, ellehetetleníti a Szerbiába történő visszaküldéseket, illetve a tranzitónában történő tartózkodást őrizetnek tekinti, amely a vonatkozó uniós jog értelmében nem haladhatja meg a négy hetet. Miközben az ítélet jogorvoslati lehetőségekre vonatkozó pontjai kezelhetők jogszabálmódosítással, a fenti vonatkozások a magyar menekültügyi eljárás lényegi elemeit érintik, így azok módosításával Magyarország gyakorlatilag feladná következetesen képviselt menekültügyi és illegális bevándorlással szembeni politikáját. Az EUB ítélete nyomán az Európai Bizottság várhatóan kötelezettségszegési eljárást indít hazánk ellen, illetve már folyamatban lévő eljárásokban is fel fogja használni annak megállapításait, így összességében tovább folytatódhat a brüsszeli politikai és jogi harc a magyar menekültügyi szabályozás ellen.

Gyorselemzések 2020/13

Előzmények

A Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság előzetes döntéshozatali kérelemmel fordult az Európai Unió Bíróságához (EUB) egy afgán állampolgárságú házaspár, illetve egy iráni állampolgárságú apa és kiskorú gyermeke egyesített ügyében. Előbbiek politikai okokból hagyták el hazájukat, Törökországba egy hónapig érvényes, később hat hónappal meghosszabbított vízummal léptek be, majd a Bulgária-Szerbia útvonalon érkeztek a magyar határra. A két iráni állampolgár Törökország felé hagyta el Iránt, ahol tíz napot töltöttek, majd Bulgáriába távoztak. Itt körülbelül három hónapig tartózkodtak, majd menedékkérelmet nyújtottak be. Bulgáriából azonban Szerbiába mentek, ahol több, mint két évet töltöttek. Az egyesített ügy minden érintette a röszkei tranzitónában nyújtott be menedékkérelmet 2018-ban, illetve 2019-ben. Ezeket a magyar hatóságok elutasították arra hivatkozva, hogy a kérelmezők "biztonságos tranzitországokon" haladtak keresztül. Szerbia azonban nem volt hajlandó átvenni az érintetteket, a magyar menekültügyi hatóság emiatt módosította korábbi kiutasító határozatait, mégpedig minden esetben az érintettek állampolgárság szerinti országait (Afganisztán és Irán) jelölve meg új célországokként. Ezen határozatok ellen a négy külföldi állampolgár felülvizsgálati kérelmet nyújtott be, akik emiatt jelenleg is a röszkei tranzitóna visszatérésre (visszaküldésre) várók szektorában tartózkodnak.

Az ítélet

A Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság számos összetett kérdést tett fel az EUB-nak, melyek részletes ismertetésétől helyhiány miatt eltekintünk, és csak az ítélet leglényegesebb elemeire koncentrálnak.

Gyorselemzések 2020/13

Az EUB először is megállapította, hogy amennyiben az illetékes nemzeti hatóság módosítja korábbi kiutasítási határozatát a célország tekintetében, ezt a vonatkozó uniós szabály értelmében új kiutasítási határozatnak kell tekinteni. Ráadásul mielőtt határozatát módosítaná, a nemzeti hatóságnak ismét értékelnie kell a visszaküldés tilalmának elvét, immáron az új célország vonatkozásában. Az így születő új határozattal szemben az eljárás alanyait hatékony jogorvoslathoz való jog illeti meg. Az EUB szerint ez bírói jogorvoslatot kell jelentsen, mivel a magyar menekültügyi hatóság a rendészetért felelős miniszter alá tartozik, és emiatt a végrehajtó hatalom része, attól tehát nem független. A luxembourgi bíróság azt is megállapította, hogy a biztonságos harmadik országra vonatkozó magyar szabályozás az uniós jogra tekintettel hiányos, mivel nem tartalmazza vonatkozó irányelvben előírt összes feltételt, így például annak vizsgálatát, hogy a visszaküldés tervezett célországának minősülő biztonságos harmadik országban tiszteletben tartják-e a visszaküldés tilalmának elvét. Az EUB megállapította továbbá, hogy pusztán az a körülmény, hogy a menekültstátusz kérelmezője áthaladt egy biztonságos harmadik országon, még nem hoz létre köztük olyan kapcsolatot, amely alapján ésszerű lenne, hogy később őt ide küldjék vissza. A Bíróság leszögezte ezenkívül, hogy „az első menedékjog országának” elve csak akkor alkalmazható egy harmadik országgal kapcsolatban, ha ez az állam a menedékkérőt korábban menekültként ismerte el, és a védelmet még mindig igénybe veheti, vagy ha a kérelmező ebben az országban egyébként elegendő védelmet élvez, a visszaküldés tilalmát tiszteletben tartják vele szemben, és ez az állam hajlandó őt visszafogadni.

Az EUB szerint a jelenlegi tranzitóna-eljárás lényegében őrizetnek minősül részben amiatt, mert Szerbia jogellenesnek tekintené ezen személyek országukba történő visszatérését, akiknek emiatt ott szankciókra kellene számítaniuk, tehát ténylegesen a nem tudják elhagyni tranzitónát. Másrészt távozásukkal a menekültügyi eljárás befejezését is kockáztatják.

Gyorselemzések 2020/13

A luxembourgi bírói fórum szerint továbbá a menedékkérők és más érintett külföldiek négy hetet meghaladó tranzitónában tartása ellentétes az uniós joggal, még akkor is, ha tömegesen érkeznek menedékkérők a tranzitónába. Végül az EUB azt is megállapította, hogy nem felel meg a releváns uniós jogi szabályoknak, ha a menedékkérőket csak azért veszik őrizetbe, mert anyagi fedezet hiányában nem tudnak magukról gondoskodni, sőt, ilyen esetekben az államnak (ebben az esetben Magyarországnak) szállást lehetővé tevő pénzzuttatást, vagy természetbeni szálláshelyet kell biztosítani.

Várható következmények

A Szegedi Munkaügyi és Közigazgatási Bíróság (illetve jogutódja, a Szegedi Törvényszék) az EUB fentebb röviden ismertetett ítéletének megfelelő határozatot fog majd hozni az előtte lévő egyesített ügyben. Az EUB bizonyos felvetéseit Magyarország belső jogának megváltoztatásával képes lehet kezelni (pl. a jogorvoslathoz való jog kiterjesztése és a jogorvoslati rendszer átalakítása). Ezzel szemben a biztonságos harmadik ország koncepciójának magyar jogban jelenleg alkalmazott megoldása lényegében holt betűvé válhat, mivel a magyar bíróságok jó eséllyel félre fogják tenni az ezzel kapcsolatos magyar szabályozást az eléjük kerülő ügyekben, és az EUB esetjoga fényében értelmezve fogják azt alkalmazni. Tehát önmagában a Szerbián (vagy más biztonságos harmadik országon) történő áthaladás alapján nem fogják automatikusan elutasítani a menekültjog iránti kérelmeket. A másik nehézséget az EU-Szerbia közötti 2007. évi visszafogadási egyezmény Szerbia általi alkalmazása jelenti. Túl azon, hogy a mostani állapot is jól mutatja, hogy – egyebek mellett – miért kiemelt magyar érdek Szerbia mielőbbi EU-s csatlakozása, Belgrád nem fogadja vissza a magyar tranzitónákból oda visszaküldeni tervezett személyeket, mert úgy véli, hogy azok legálisan léptek be Magyarország területére. Részleges

Gyorselemzések 2020/13

megoldást jelenthet, ha EU-Szerbia, esetleg Magyarország-Szerbia tárgyalásokon tisztázzák, hogy a nem hivatalos határátlépő pontokon történő határátlépés – még az 1951. évi menekültek jogállásáról szóló egyezmény rendelkezéseinek fényében vizsgálva is – miért és mennyiben tekinthető jogszerűnek?

Amennyiben Magyarország nem módosítja szabályozását az ítéletnek megfelelően, az Európai Bizottság nagy valószínűséggel kötelezettségszegési eljárást indít majd hazánk ellen, illetve már folyamatban lévő eljárásokban is fel fogja használni az ítélet megállapításait. Ez a magyarországi menekültügyi és illegális migrációval szembeni szabályozás elleni brüsszeli politikai és jogi harc jövőbeli folytatását vetíti előre.

Gyorselemzések 2020/13

A Migrációkutató Intézet elektronikus kiadványsorozata

Kiadó: **Migrációkutató Intézet**

A kiadó elérhetősége: H-1518 Budapest, Pf. 155

Tel.: +36 1 372 0191

E-mail: info@migraciokutato.hu

© Migrációkutató Intézet, 2020

Sorszám: 2020/13